

REPUBLICA MOLDOVA
Consiliul Superior
al Magistraturii

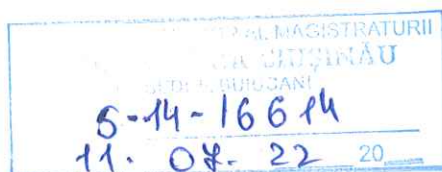
REPUBLIC OF MOLDOVA
The Supreme Council of
Magistrates

JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Buiucani)

THE COURT OF CHISINAU
(office Buiucani)

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 200
Republica Moldova

MD-2004, Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfint, 200 avenue
Republic of Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) vă expediază Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de inculpatul în cadrul examinării cauzei penale în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Anexă: Dosarul nr. 1-2006/2020 pe 99 file.

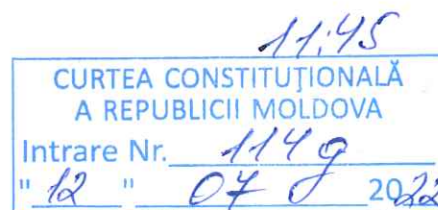
(copie)

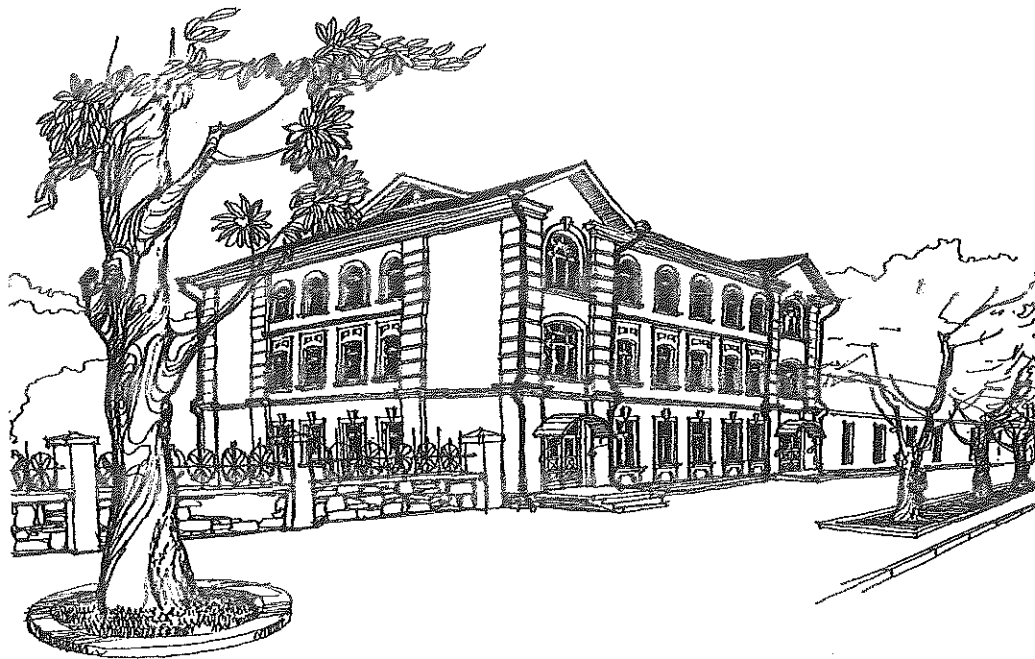
Cu respect,
Vicepreședintele-interimar al
Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)

Stella Belșceaga

Executor: Elena Gonciar
Tel. 068556701

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

a art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la procuratură;

a textului „art.266” de la art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova;

a art. 14 alin. (2) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, și a pct. 16 al Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în partea în care omit reglementarea și delimitarea competențelor materiale ale subdiviziunii specializate care are calitatea de organ de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în legătură cu care este antrenată competența la conducerea urmăririi penale a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

(deturnarea scopului specializării PCCOCS)

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume - Potîrniche

2. Prenume - Silviu

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

B.1. Pe rolul Judecătoriei Chișinău se află cauza penală privind învinuirea lui S.P. de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (5) din Codul Penal.

B.2. Urmărirea penală a fost pornită la data de 15 iulie 2020 de către organul de urmărire penală specializat din cadrul Ministerului Afacerilor Interne cu competență pe întreg teritoriul țării – Direcția Generală Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției (*în continuare: „DGUP a IGP”*).

B.3. La aceeași dată, DGUP a IGP a transmis Ordonanța de începere a urmăririi penale și materialele cauzei penale în adresa Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (*în continuare: „PCCOCS”*), în temeiul art. 274 alin. 3) din Codul de Procedură Penală (adică, procurorului care efectua conducerea urmăririi penale).

B.4. La 18 iulie 2020, adjunctul-interimar al procurorului-șef al PCCOCS, în temeiul art. 270 alin. (8) a emis o Ordonanță prin care a dispus efectuarea urmăririi penale de către un grup de urmărire penală format din 2 procurori din cadrul PCCOCS și 1 ofițer din cadrul DGUP a IGP.

B.5. Ordonanța din 18 iulie 2020 nu specifică expres persoana desemnată cu rolul de exercitare a urmăririi penale, însă desemnează *expresis verbis* în calitate de conducător al acțiunilor de urmărire penală pe unul din cei doi procurori din cadrul PCCOCS (*ordonanța se află la dosarul cauzei*).

B.6. Așadar, în cauza penală menționată la pct. B.1., urmărirea penală a fost efectuată:

(i) prin exercitarea urmăririi penale de către ofițerul de urmărire penală din cadrul DGUP a IGP – desemnat nominal ca membru al grupului de urmărire penală prin Ordonanța procurorului-adjunct-interimar al procurorului-șef al PCCOCS, și, totodată

(ii) prin conducerea și supravegherea urmăririi penale de către procurorul din cadrul PCCOCS, și totodată

(iii) prin exercitarea acțiunilor procesuale date în competența procurorului: audierea învinuitului, înaintarea învinuirii, autorizarea acțiunilor speciale de investigații, înaintarea demersurilor privind aplicarea măsurilor preventive, aplicarea sechestrului, întocmirea rechizitoriului, actul de sesizare a instanței de judecată, ș.a – de către procurorul din cadrul PCCOCS.

B.7. Totodată, acuzatorul de stat care reprezintă învinuirea în instanța de judecată este procuror în cadrul PCCOCS.

B.8. Cu toate acestea, infracțiunea care face obiectul cauzei penale – art. 186 alin. (5) din Codul Penal:

(i) NU este o infracțiune deosebit de gravă sau excepțional de gravă (în sensul art. 16 din Codul Penal);

(ii) NU a fost și NU este incriminată prin rechizitoriu ca fiind săvârșită de un grup criminal organizat/organizație (asociație) criminală;

(iii) NU este și NU a fost incriminată prin rechizitoriu ca fiind o infracțiune cu caracter terorist (în sensul art. art. 46, 47 și 134¹¹ din Codul Penal), și

(iv) NU face parte din categoria celorlalte infracțiuni date în competența exclusivă a PCCOCS, enumerate exhaustiv la art. 270² alin. (1) lit. b) și c) din Codul de Procedură Penală.

B.9. În același context, menționez că la caz nu există vreo ordonanță a Procurorului General prin care cauza penală menționată la pct. B.1. să fi fost trimisă în gestiunea PCCOCS.

B.10. Urmărirea penală a durat 13 zile (!), deci extraordinar de superficial, de către un organ incompetent material (prin ce se explică, probabil, durata anchetei și interesul acesteia), în lipsa unui avocat ales, și referitor la o faptă evident non-penală, cu aplicarea prin analogie a legii penale.

B.11. Învinuitul/inculpatul a invocat încălcarea competenței materiale încă de la etapa urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei. Până în prezent, nici Procuratura, nici instanța de judecată care examinează fondul cauzei, nu s-au expus asupra cererilor respective.

C. Obiectul sesizării

I. Legea cu privire la procuratură, nr. 3 din 25.02.2016:

„Articolul 9. Procuraturile specializate

[...]

(5) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale este specializată în combaterea criminalității organizate, a terorismului și a torturii și are următoarele atribuții specifice:

[...]

b) conduce urmărirea penală în cauzele privind infracțiunile în care urmărirea penală este exercitată de către organele de urmărire penală ale organelor centrale de specialitate; [...]”.

II. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14.03.2003:

„Articolul 270². Competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale

[...]

(2) Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale conduce urmărirea penală în cauzele în care urmărirea penală este efectuată de către organele de urmărire penală cu competența pe întreg teritoriul Republicii Moldova, menționate la **art.266, 268 și 269²** din prezentul cod.

[...]”.

III. Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27.12.2012:

„Articolul 14. Subdiviziunile specializate ale Poliției

(1) În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sînt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.

(2) Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

(4) Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.”

IV. Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului, nr. 547 din 12.11.2019, cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției:

„16. În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală.”

D. Argumentarea incidenței drepturilor garantate prin Constituție

Introducere:

D.1. Potrivit normelor de la art. 14 din Legea 320/2012 și de la pct. 16 din HG 547/2019:

(i) Organul de urmărire penală specializat al MAI cu competență pe întreg teritoriul țării, reprezentat printr-o practică opacă de către DGUP a IGP, nu este înființat¹ prin lege, ci prin ordin al ministrului afacerilor interne, care, de altfel, nu este nici măcar publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, respectiv

(ii) competența specializată (după materie) a acestui „opac” organ de urmărire penală specializat - DGUP a IGP, nu este delimitată *ex lege* de competența materială a celorlalte organe din cadrul MAI în care activează ofițeri de urmărire penală (Direcții, Inspectorate și Sectoare de poliție), având în vedere competența *ratione materiae* general-comună a TUTUROR ofițerilor de urmărire penală din cadrul MAI conform art. 266 CPP, și în consecință

(iii) persoana nu cunoaște și nu poate prevedea care sunt acele competențe materiale specializate ale DGUP a IGP în sistemul organelor din cadrul MAI în care de asemenea activează ofițeri de urmărire penală, în legătură cu care este angajată, subsecvent, competența PCCOCS la conducerea urmăririi penale; *per a contrario*, persoana nu cunoaște și nu poate prevedea care sunt acele competențe materiale generale, bunăoară, ale ofițerilor de urmărire penală din cadrul Inspectoratelor de Poliție, care angajează în subsidiar competența procuraturilor teritoriale de a conduce urmărirea penală.

Cu alte cuvinte, lipsa de accesibilitate și previzibilitate invocată se referă la următoarea „dilemă”, care are implicații constituționale din perspectiva drepturilor fundamentale:

Când va fi competent DGUP a IGP /și/ Când va fi competent Inspectoratul de Poliție Botanica, spre exemplu, într-o cauză penală care vizează o infracțiune dată în competența MAI, săvârșită în sectorul Botanica, municipiul Chișinău?

Subsecvent: În baza cărui criteriu, accesibil și previzibil, DGUP a IGP (dar nu Inspectoratul de poliție teritorial) și-a stabilit competența de a exercita urmărirea penală într-o cauză penală care vizează o infracțiune dată în competența MAI, săvârșită în sectorul Botanica, municipiul Chișinău, astfel încât prin aceasta să se justifice angajarea competenței PCCOCS de a conduce urmărirea penală?²

¹ „Înființarea” presupunând, la caz, și alocarea competențelor materiale, fiind distinctă de atribuția ministrului de a aproba regulamentul de activitate, structura și efectivul-limită a subdiviziunii respective.

² Pentru clarificarea problemei invocate, voi da următoarele situații practice, care o reflectă poate cel mai elocvent:

- 1) Urmărirea penală în cauza privind subsemnatul, pretinsul furt simplu, a fost exercitată de DGUP a IGP, respectiv, a fost instrumentată/condusă de procurorii PCCOCS.
- 2) Urmărirea penală în cauza de învinuire a DOUĂ PERSOANE DE OMORUL CU DEOSEBITĂ CRUZIME, DIN MOTIVE SADICE, a unui copilăș de 2 ani, este exercitată de Inspectoratul de Poliție Ciocana, respectiv, este condusă de procurorii din Procuratura Chișinău, Oficiul Ciocana (detalii, aici: <https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/un-copil-de-un-an-si-10-luni-a-fost-omorat-cu-deosebita-cruzime-seful-igp-crima-a-fost-savarsita-de-o-asa-numita-bona-de-19-ani-si-concubinul-sau/> , aici: <https://replicamedia.md/ro/article/bGL9MZxg7/omorul-fetitei-de-2-ani-instanta-a-prelungit-arestul-preventiv-pentru-cei-doi-suspecti-cu-inca-30-de-zile.html> , și alt caz similar, aici: <http://procuratura.md/md/news/1211/1/5880/>)

D.2. Totodată, competența PCCOCS de a conduce urmărirea penală în cauzele penale în care urmărirea penală este exercitată de DGUP a IGP, prevăzută la art. 270² alin. (2), textul „art. 266”:

- (i) deturneză scopul specializării PCCOCS în sistemul procuraturii naționale, în esență prin extinderea competenței materiale a PCCOCS asupra categoriilor de infracțiuni care nu sunt date prin lege în competența sa specială, respectiv
- (ii) instituie un permanent și nepermis conflict de competență, între PCCOCS și procuraturile teritoriale, ultimele având competența de a conduce urmărirea penală în dependență de locul săvârșirii infracțiunii, și
- (ii) nu este previzibilă, având în vedere că este angajată prin trimitere la competența materială specializată a DGUP a IGP, care *a priori* nu este nici prevăzută de lege, nici previzibilă (pct. D.1. de mai sus).

D.3. Nu în ultimul rând, competența PCCOCS de a conduce urmărirea penală, prevăzută la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016, suplimentar celor menționate la pct. D.2.:

deturneză scopul specializării materiale a PCCOCS în sistemul procuraturii naționale, prin faptul că competența materială a PCCOCS la conducerea urmăririi penale este extinsă, în esență, asupra ORICĂROR categorii de infracțiuni, având în vedere că norma respectivă se referă la TOATE organele de urmărire penală din cadrul MAI, nu doar la DGUP a IGP³. Cu alte cuvinte, norma contestată, prevăzută la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016, instituie, contrar scopului legitim urmărit, o competență *ratione materiae* generală a PCCOCS la conducerea urmăririi penale, în ORICE cauză penală, indiferent de natura infracțiunii⁴.

D.4. Punctele D.1. – D.3. din prezenta Sesizare reprezintă rezumatul-reper al problemei de constituționalitate pusă în fața Curții Constituționale a Republicii Moldova, care va fi argumentată și detaliată în cele ce urmează, din perspectiva unui caz în care persoana este învinuită de comiterea infracțiunii de furt, care nu este o infracțiune deosebit sau excepțional de gravă, fără a fi prezent în speță vreun grup criminal organizat, și fără ca în speță să existe o ordonanță a Procurorului General prin care cauza respectivă să fie transmisă în competența PCCOCS (sau a DGUP a IGP).

***Notă:** Prezenta Sesizare nu contestă necesitatea înființării subdiviziunii specializate respective, și nici atribuțiile funcționale ale acestora.

³ Sintagma „de către organele de urmărire penală ale organelor centrale de specialitate” de la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016, se referă la: toate și orice organe în care activează ofițeri de urmărire penală (de exemplu DGUP, IP, Direcții, etc.) din cadrul *organelor centrale de specialitate* (care înseamnă, potrivit art. 9 din Legea 98/2012: Ministerul de Interne, Ministerul Finanțelor, și alte organe în cadrul cărora se instituie organe de urmărire penală).

⁴ Cu o singură excepție: infracțiunile date în competența CNA și Procuraturii Anticorupție.

Argumentarea incidenței drepturilor garantate prin Constituție:

D.5. Reglementarea prin lege a competențelor *ratione materiae*⁵ ale organului de urmărire penală și ale procuraturii la exercitarea și conducerea urmăririi penale reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege.

D.6. Principiul legalității presupune, în principal, că procuratura (inclusiv procuraturile specializate), cât și organul de urmărire penală (inclusiv organele de urmărire penală specializate), se înființează prin lege și acționează în baza competențelor conferite acestora de către legiuitor, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte cu strictețe atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență materială, mai ales celor de competență specializată.

D.7. Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității – componentă a statului de drept – îl obligă pe acesta nu doar să reglementeze formal competențele materiale ale procurorului și ofițerului de urmărire penală la exercitarea și conducerea urmăririi penale, dar mai cu seamă, în cazul instituirii unor structuri specializate, să delimiteze în mod clar, accesibil, coerent, previzibil și conform scopului specializării, competențele materiale ale procuraturilor specializate – în raport cu procuraturile de drept comun, și ale organelor de urmărire penală specializate – în raport cu organele de urmărire penală de drept comun.

D.8. În acest sens, având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului.

D.9. Înființarea unor structuri specializate presupune și o anumită competență specializată a acestora, strict determinată de lege, astfel că exercitarea sau conducerea urmăririi penale în cauze care excedează acestei competențe determină o deturnare a scopului normelor legale ce au stat la baza înființării acestor structuri specializate.

D.10. Lipsa de reglementare clară și conformă scopului specializării, a competențelor PCCOCS la conducerea urmăririi penale, în contextul înființării „organului de urmărire penală specializat din cadrul MAI cu competență pe întreg teritoriul țării” printr-un act normativ inferior legii și nepublicat în Monitorul Oficial, și în contextul lipsei unei delimitări *ex lege* a competențelor *ratione materiae* ale acestui organ de urmărire penală specializat față de celelalte organe din cadrul MAI în care activează ofițeri de urmărire penală, delimitare care ar trebui să justifice *per se* angajarea competenței *ratione materiae* a PCCOCS de a conduce urmărirea penală - duce la abuzuri de natură să afecteze echitatea procesului de urmărire penală însuși, urmărirea penală

⁵ În sensul prezentei Sesizări, specificarea competenței (i.e. *ratione materiae*) este făcută doar în contextul aplicabilității în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. În general, argumentele sunt aplicabile și celorlalte tipuri de competență ale organelor de urmărire penală și procuraturii, respectarea competenței fiind „unitatea de măsură” a legalității procesului penal.

În aceste situații ajungând a fi realizată (atât exercitată cât și condusă), prin prisma jurisprudenței CEDO, care privește echitatea procedurilor ca pe un tot întreg, de către un organ „neprevăzut de lege”.

D.11. Totodată, prin aceasta, legiuitorul a creat premisa aplicării aleatorii a normelor de competență, respectiv, prin acest mod de reglementare se admite posibilitatea DGUP a IGP și a PCCOCS de a-și alege competența materială la exercitarea/conducerea urmăririi penale după propria voință. Statul de drept, însă, se opune arbitrariului.

D.12. Încălcarea regulilor de competență materială a organelor de urmărire penală și/sau a procuraturilor specializate se constituie într-o problemă de natură și relevanță constituțională, atunci când aceasta se exprimă sub forma unei poziții instituționale consolidate⁶, care transgresează simpla greșală de interpretare și aplicare a legii și care generează o paradigmă juridică de natură să pună sub semnul întrebării principiile fundamentale care stau la baza funcționării statului, sens în care se rețin: principiul separației și echilibrului puterilor în stat, principiul supremației Constituției, principiul respectării legilor.

D.13. O asemenea paradigmă este cu atât mai periculoasă la adresa fundamentelor constituționale ale statului cu cât, datorită naturii jurisdicționale a actului prin care aceasta este impusă, dobândește o acceptanță juridică ridicată, legitimizându-se într-un adevăr judiciar care nu suportă nicio urmă de contestare.

D.14. Nicio putere a statului nu își poate aroga veleități de dominanță în raport cu celelalte puteri, raporturile dintre acestea fiind caracterizate de un necesar echilibru. Este de principiu ca ofițerii de urmărire penală și procurorii să acționeze în cadrul și limitele competențelor sale materiale, iar încălcarea competenței, prin crearea, dezvoltarea și impunerea unei paradigme juridice neconstituționale, are drept efect formarea unei tensiuni normative ce nu poate fi soluționată decât prin repudierea paradigmei juridice antereferite și revenirea la starea de constituționalitate.

D.15. Respectarea normelor de competență materială în cadrul desfășurării urmăririi penale reprezintă una din condițiile ce trebuie îndeplinite obligatoriu pentru ca procesul penal să se desfășoare în condiții de legalitate, iar activitatea de urmărire penală să nu devină un act arbitrar.

D.16. Deci, încălcarea regulilor de competență materială, atunci când aceasta își are sorginea în neconstituționalitatea dispozițiilor legale care le instituie (sau, le omite), din perspectiva principiilor statului de drept, al separației puterilor în stat, al legalității, și cel al supremației Constituției, se constituie, coroborat, într-o problemă de constituționalitate din perspectiva drepturilor fundamentale, și anume: dreptul la legi clare și previzibile, dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, egalitatea, prezumția nevinovăției, și dreptul la libertate.

⁶ În urma controalelor efectuate de Procuratura Generală la procuraturile specializate, s-a stabilit cu titlu de încălcare (în esență, s-a recunoscut) faptul instrumentării de către PCCOCS a cauzelor penale ce nu țin de specializarea acestora. Comunicatul public al PG este disponibil aici: <http://procuratura.md/md/news/1211/1/8211/>

D.17. Or, nerespectarea normelor legale privind competența materială produce o vătămare care constă în dereglarea mecanismului prin care este administrată justiția.

D.18. Astfel, prin faptul că normele criticate de la art. 14 alin. (2) din Legea 320/2012 și pct. 16 din HG 547/2019, nu înființează organul de urmărire penală din cadrul MAI cu competență teritorială generală și, mai cu seamă, nu delimitează competențele materiale specializate ale acestuia în raport cu alte organe din cadrul MAI în care activează ofițeri de urmărire penală, și totodată, prin faptul că normele criticate de la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016 și art. 270² alin. (2) CPP, angajează competența PCCOCS de a conduce urmărirea penală în raport cu omisiunea legislativă anterioară:

- a) este desconsiderat principiul legalității procesului penal (*nullum iudicium sine lege*) - expresie a statului de drept;
- b) este introdus arbitriul în aplicarea dispozițiilor procesual penale ce reglementează competența organelor de urmărire penală;
- c) este afectat principiul separației puterilor în stat;
- d) se admite schimbarea, printr-un act arbitrar, a instanței competente să examineze demersurile privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere⁷;
- e) îmi este afectat dreptul de a cunoaște și prevedea regulile legale în acest domeniu, chiar și cu asistența unui avocat;
- f) îmi este lezat dreptul la apărare;
- g) sunt discriminat în raport cu persoane aflate în situații juridice similare (discriminare directă), în același timp fiind pus într-o poziție juridică similară cu persoane aflate în situații juridice distincte (discriminare indirectă);
- h) îmi este încălcat dreptul la un proces echitabil.

D.19. Totodată, prin faptul că normele criticate de la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016 și art. 270² alin. (2) CPP, admit, în esență, competența PCCOCS de a conduce urmărirea penală în orice cauză penală, prin anihilarea și deturnarea domeniului competenței *ratione materiae* strict-specializate a PCCOCS - prevăzute la art. 270² alin. (1) CPP și art. 9 alin. (5) lit. a) din Legea 3/2016:

- a) este încălcat principiul legalității și preeminenței dreptului;
- b) se introduce arbitriul în aplicarea dispozițiilor procesual penale ce reglementează competența procurorilor de a conduce urmărirea penală;
- c) se ignoră atribuția constituțională exclusivă a legiuitorului de a reglementa previzibil și coerent în domeniul competențelor procuraturii;
- d) îmi este afectat dreptul de a prevedea regulile legale în acest domeniu, chiar și cu asistența unui avocat;
- e) îmi este afectat dreptul la apărare;

⁷ Conform art. 40 CPP, instanța competentă să examineze demersurile privind aplicarea măsurilor de constrângere, este instanța din circumscripția procuraturii care conduce sau exercită urmărirea penală.

Astfel, în ipoteza în care, DGUP a IGP își arogă competența de a exercita urmărirea penală într-o cauză penală vizând un furt comis în or. Drochia, în detrimentul Inspectoratului de Poliție Drochia, demersurile procurorului PCCOCS (a cărui competență este antrenată prin efectul atribuirii arbitrare de către DGUP a IGP a competenței sale) privind aplicarea măsurilor de constrângere vor fi examinate de Judecătoria Chișinău (în circumscripția PCCOCS), dar nu de Judecătoria Drochia.

- f) este deformat dreptul meu la prezumția nevinovăției;
- g) se atentează la dreptul meu la libertate și siguranță;
- h) îmi este încălcat dreptul la un proces echitabil.

D.20. Totodată, lipsa ordonării anumitor norme de procedură penală în legislație, în raport cu scopul acestora, aduce atingere egalității armelor, deoarece aceste norme sunt menite, de fapt, să protejeze acuzatul împotriva oricărui abuz de autoritate și apărarea riscă în plus să aibă de suferit din cauza unor omisiuni, precum și din lipsa de claritate a acestor norme (*Cauza CtEDO „Coëme și alții împotriva Belgiei”, pct. 102, 103*).

D.21. Acceptarea unei astfel de atribuirii *in abstracto* a competenței materiale speciale a organului de urmărire penală specializat și a procuraturii specializate, pune subsemnatul într-o poziție foarte diferită de cea a cetățenilor acuzați pentru aceleași categorii de infracțiuni, dar în privința cărora urmărirea penală este exercitată/condusă de organe de urmărire penală/procuratură de competență generală, și cauzează o problemă de inegalitate în fața legii, care ar trebui evitată, în special în materie penală (*Cauza CtEDO Ergin împotriva Turciei; Cauza CtEDO Maszni împotriva României*).

D.22. În concluzie, dispozițiile criticate contravin următoarele prevederi din Constituție, pe care le consider incidente în examinarea prezentei excepții de neconstituționalitate:

art. 16 [egalitatea], **art. 23** [calitatea legii], **art. 21** [prezumția nevinovăției], **art. 25** [libertatea individuală], și **art. 26** [dreptul la apărare],

coroborate cu: **art. 20** [procesul echitabil],

toate împreună cu raportare la: **art. 1 alin. (3)** [statul de drept], **art. 6** [separația puterilor în stat], **art. 7** [supremația Constituției], **art. 60 alin. (1)** [Parlamentul – unica autoritate legislativă], **art. 124** [Rolul, competențele și modul de organizare ale Procuraturii]

D.23. Argumentarea detaliată a încălcării acestor norme constituționale este expusă în Secțiunea următoare (Secțiunea E) a prezentei excepții de neconstituționalitate.

E. Argumentarea încălcării drepturilor garantate de Constituție

Referitor la competența materială la exercitarea urmăririi penale a organului de urmărire penală din cadrul MAI cu competență pe întreg teritoriul țării - DGUP a IGP, care angajează, subsecvent, competența PCCOCS la conducerea urmăririi penale

E.1. În subordinea Ministerului Afacerilor Interne funcționează Inspectoratul General al Poliției ("IGP") - autoritate administrativă care asigură, în condițiile legii, implementarea politicilor statului în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității publice, protecția drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și comunității, prevenirea, investigarea și descoperirea infracțiunilor și a contravențiilor, înfăptuirea justiției, asistență populației și autorităților administrației publice locale (*citat din pct. 2 al Anexei nr. 1 la HG 547/2019*), și care este, totodată, unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova (*citat din art. 12 al Legii 320/2012*).

E.2. În subordinea IGP funcționează, ca entități ale Poliției, cu sau fără personalitate juridică, subdiviziuni specializate (cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, la care se atribuie și DGUP a IGP), și subdiviziuni teritoriale (Direcții de poliție, Inspectorate de poliție, Sectoare de poliție).

E.3. Ofițerii de urmărire penală activează atât în cadrul subdiviziunilor specializate, cât și în cadrul subdiviziunilor teritoriale ale IGP (*art. art. 55 și 56 CPP, și art. 4 din Legea 333/2006*).

E.4. DGUP a IGP, în calitate de organ de urmărire penală specializat din cadrul MAI cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, NU este un organ ad-hoc, acestuia fiindu-i caracteristice atributele unei „autorități” lato sensu, și care coexistă în sistemul organelor de urmărire penală⁸ constituite în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, deci alături de Inspectoratele, Direcțiile, Sectoarele de Poliție.

E.5. Potrivit art. 266 din Codul de Procedură Penală: „Organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală sau este dată în competența lui prin ordonanța procurorului”.

E.6. Așadar, norma de la art. 266 CPP stabilește doar regula generală de competență *ratione materiae*, aplicabilă tuturor organelor din cadrul MAI în care funcționează ofițeri de urmărire penală.

E.7. Potrivit art. 14 din Legea 320/2012: „(1) În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției,

⁸ În sensul prezentei Sesizări, trimiterile la „organ de urmărire penală” se vor considera ca fiind trimiteri la ofițerii de urmărire penală desemnați în cadrul organelor respective, având în vedere prevederile art. art. 55 și 56 din Codul de Procedură Penală (CPP).

se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sînt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate. (2) Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală. (4) Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne”.

E.8. Deci, excepția de neconstituționalitate invocată prin prezenta Sesizare, în partea în care vizează competențele materiale ale DGUP a IGP, rezidă în criticarea omisiunii legislative de a reglementa categoriile de infracțiuni care antrenează competențele *ratione materiae* a DGUP a IGP, circumscrie art. 266 CPP dar delimitate de competențele celorlalte organe din cadrul MAI în care activează ofiteri de urmărire penală.

E.9. În sensul prezentei excepții de neconstituționalitate, această problemă este reclamată anume din perspectiva că, norma criticată de la art. 270² CPP antrenează competența PCCOCS la conducerea urmăririi penale, însă nu în raport cu competența *ratione materiae* a oricărui organ de urmărire penală din cadrul MAI, ci în raport numai cu acel organ de urmărire penală din cadrul MAI care are competență pe întreg teritoriul țării.

E.10. Prin efectul coroborat al normelor criticate, justițiabilul este privat de posibilitatea (i) de a prevedea care anume dintre organele din cadrul MAI în care activează ofiteri de urmărire penală - va fi competent material să exercite urmărirea penală într-o cauză circumscrisă art. 266 CPP, și (ii) de a prevedea, în consecință, procuratura competentă să conducă urmărirea penală în cauza respectivă, procuratură care, printre altele, va dispune cu privire la interesele și libertățile sale, va întocmi rechizitoriul, și va sesiza instanța de judecată.

E.11. Totodată, prin transmiterea competenței de ÎNFIINȚARE a organului de urmărire penală specializat al MAI către ministrul afacerilor interne, ceea ce, în condițiile omisiunii legislative menționate, implică și transmiterea atribuției de a stabili competențele *ratione materiae* specializate ale organului respectiv, legiuitorul practic „s-a dezrobit” de obligația pozitivă de a reglementa în domeniul desfășurării procesului penal, admitând astfel o lege necalitativă și creând premisa aplicării aleatorii a acesteia, contrar standardelor constituționale aplicabile procesului penal.

E.12. Mai mult ca atât, ordinul ministrului afacerilor interne prin care se înființează DGUP a IGP și se stabilesc normele de competență materială specializate ale acestei subdiviziuni, nu este publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, deci de jure este inexistent, fapt care reclamează în plus asupra caracterului neconstituțional al omisiunii legislative antereferite, inclusiv sub aspectul privării justițiabilului de a cunoaște reglementările respective care au impercusiuni decisive asupra desfășurării procesului penal împotriva sa, fiind norme de ordine publică, de respectare strictă, încălcarea cărora atrage nulitatea absolută.

E.13. Adevărul este că, chiar și acel ordin al ministrului afacerilor interne (deși inexistent *de jure*), reglementează într-un mod nepermis de vag competențele *ratione materiae* specializate ale DGUP a IGP, și abundă în expresii precum „cauze de rezonanță”, „cauze cu grad sporit de dificultate”, etc. Respectiv, nici măcar „șansa” de a obține, printr-o veritabilă „acțiune sub acoperire”, ordinul respectiv, în esență cu titlu secret, nu repudiază starea de neconstituționalitate generată prin omisiunea legislativă de a reglementa clar în acest domeniu, or nici măcar acel act nu reușește să cuantifice în baza unor criterii clare, previzibile și măsurabile, acel reper (delimitare) în legătură cu care persoana ar putea cunoaște și înțelege, de ce e.g. un furt ține de competența ofițerilor DGUP a IGP dar nu a ofițerilor Inspectoratului de poliție teritorial, și de ce, în consecință, se schimbă competența la nivelul procurorului care va conduce urmărirea penală?

E.14. Încălcarea dreptului constituțional la legi clare și previzibile (*lato sensu*), a dreptului la apărare și, implicit, a dreptului la un proces echitabil, derivă tocmai din omisiunea legislativă de a delimita competențele DGUP a IGP, omisiune care perpetuează în delegarea atribuției de a reglementa în acest domeniu la un nivel inferior, reglementare care ajunge să fie făcută într-un mod opac, incoerent și imprevizibil.

E.15. În aceste condiții, competența PCCOCS la conducerea urmăririi penale nu este reglementată prin lege în dependență de un criteriu accesibil și previzibil, or justițiabilul nu poate cunoaște și prevedea, nici cu ajutorul unui avocat, categoriile de infracțiuni, urmărirea penală în privința cărora va fi condusă de procurorii din cadrul PCCOCS.

E.16. Prin urmare, persoana acuzată de o infracțiune care nu este dată în competența specializată a PCCOCS:

a) este lipsită de dreptul de a cunoaște și prevedea legea, fapt care îi afectează dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil

Persoanele acuzate de o infracțiune care intră în competența organelor de urmărire penală din cadrul MAI (art. 266 CPP) nu pot cunoaște care organ de urmărire penală din cadrul MAI va fi competent material să exercite urmărirea penală în privința sa, pentru că nu există o lege care să reglementeze și să delimiteze între competențele diferitor organe din cadrul MAI în care activează ofițeri de urmărire penală⁹. Respectiv, persoanele nu pot prevedea în temeiul unui criteriu obiectiv și previzibil, care procuror va fi competent să conducă urmărirea penală în privința sa, or normele criticate lasă la dispoziția ofițerului din cadrul Direcției Generale Urmărire Penală a Inspectoratului General al Poliției asumarea sau nu a competenței de a efectua urmărirea penală în fiecare caz care se încadrează în ipoteza normei art. 266 CPP, respectiv posibilitatea de apreciere a oportunității menținerii spre soluționare a cauzei penale - opțiune discreționară care - în ipoteza asumării competenței,

⁹ Delimitarea în funcție de competența teritorială între DGUP și Inspectoratele de Poliție, nu rezolvă, din contra, accentuează problema de constituționalitate invocată prin prezenta Sesizare, obiectul căreia se referă la competența *ratione materiae*. Or, competența teritorială a DGUP a IGP se intersectează mereu cu competența teritorială a Inspectoratelor de Poliție. De exemplu, un furt comis în or. Chișinău poate ține atât de competența teritorială a DGUP a IGP, cât și a Inspectoratului de poliție teritorial. Cu alte cuvinte, nu competența teritorială este cea care delimitează, ci competența materială. Art. 266 CPP, deși constituțional, nu rezolvă această problemă din perspectiva clarificării procuraturii competente să conducă urmărirea penală. Această clarificare se impunea să fie făcută în normele criticate din Legea 320/2012 și HG 547/2019.

atrage competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale de a conduce urmărirea penală în cauza respectivă. Astfel, regulile de competență materială, de care depind în mod decisiv desfășurarea procesului penal, nu sunt prevăzute de lege și nu sunt nici previzibile, nici clare, iar acest fapt contravine principiului legalității procesului penal;

b) *este lipsită de posibilitatea de a se apăra efectiv*

În cazul nulităților absolute (la care se atribuie și încălcarea competenței după materie), vătămarea procesuală este prezumată *iuris et de iure*, neexistând o condiție în sensul dovedirii existenței acesteia. Prin faptul că normele contestate nu corespund criteriului de calitate (fiind inaccesibile și imprevizibile), și prin aceea că ele creează, contrar principiilor statului de drept, al supremației legii și cel al separației puterilor în stat – atât o paradigmă adversă scopului legii, cât și premisa aplicării aleatorii a normelor de competență materială a organelor de urmărire penală și a procuraturii – este afectată substanța dreptului la apărare, în sensul că se ajunge la impunerea unei condiții în sarcina părții apărării, de a proba existența vătămării procesuale cauzate prin încălcarea competenței după materie a organului de urmărire penală/procuraturii. Cu alte cuvinte, este inversată sarcina probațiunii, ceea ce echivalează cu o veritabilă *probatio diabolica*. De asemenea, inaccesibilitatea și imprevizibilitatea normelor respective fac practic imposibilă aplicarea și interpretarea acestora de către instanța de judecată, atunci când partea apărării invocă încălcarea competenței materiale. Normele care instituie regulile de competență a organului de urmărire penală și ale procuraturii trebuie să fie *a priori* accesibile, clare și de strictă interpretare, or ele reprezintă reguli de ordine publică;

c) *este discriminată, afectându-i, astfel, dreptul la un proces penal desfășurat în condițiile legii, și dreptul la prezumția nevinovăției*

Discriminarea directă manifestându-se prin aceea că, fără o justificare legitimă și printr-un act arbitrar, învinuitul este pus într-o situație juridică diferită față de persoanele aflate în situație juridică similară - învinuite de același tip de infracțiuni, dar în privința cărora urmărirea penală este exercitată de organul de urmărire penală din cadrul MAI de la locul săvârșirii faptei, și condusă de către procurorul din cadrul procuraturii teritoriale de drept comun;

Discriminarea indirectă manifestându-se prin aceea că, fără o justificare legitimă și printr-un act arbitrar, învinuitul este pus în aceeași situație juridică cu persoanele aflate în situație juridică diferită - învinuite de infracțiuni mult mai grave (teroriști, conducători/membri de organizații criminale, etc.), în privința cărora PCCOCS instrumentează investigațiile penale;

d) *îi este încălcat dreptul la un proces echitabil*

Respectarea regulilor procesului penal, mai ales a celor privind competența după materie, constituie garanția desfășurării unui proces echitabil și în spiritul aflării adevărului. Aceasta implică *per se* necesitatea asigurării *ex lege* a limitelor concrete de coerciție din partea

autorităților care aduc acuzații și efectuează investigații de natură penală, cu stabilirea clară a competențelor autorității respective, având în vedere locul și rolul acesteia în sistemul celorlalte autorități ale statului din domeniul respectiv.

Referitor la competența materială la conducerea urmăririi penale a PCCOCS¹⁰

E.17. Potrivit intenției legiuitorului, **PCCOCS a fost creată cu scopul de a fi instituită o structură specializată exclusiv pe contracararea terorismului, a criminalității organizate și a torturii**. Atât Nota informativă la noua Lege a Procuraturii (din 2016), cât și Nota informativă la pachetul legislativ de ajustare a legislației conexe (printre care și CPP), care a succedat intrarea în vigoare a noii Legi a Procuraturii – denotă fără echivoc scopul și intenția legiuitorului de a crea o structură specializată strict pe combaterea criminalității organizate și a terorismului, inclusiv intenția de a crea această structură specializată pe modelul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT România).

E.18. Totodată, la crearea PCCOCS, legiuitorul nu a optat pentru înrolarea în cadrul acesteia a unui organ de urmărire penală specializat, pe modelul existent la Procuratura Anticorupție (organul de urmărire penală din cadrul căreia este Centrul Național Anticorupție). Din contra, legiuitorul a optat pentru formula detașării ofițerilor de urmărire penală la PCCOCS, cu mențiunea importantă că aceștia vor întreprinde acțiunile de urmărire penală din numele procurorilor PCCOCS (*a se vedea Capitolul IV¹ din Legea 333/10.11.2006, și art. 9 alin. (6) din Legea 3/2016*). Respectiv, opțiunea asumată a legiuitorului a fost de a nu recunoaște acestor ofițeri de urmărire penală vocația generală pe care o are orice ofițer de urmărire penală de a efectua acte de urmărire în toate cauzele care nu intră în competența obligatorie a procurorului sau a organelor de urmărire penală speciale. În absența ordonanței de delegare emise de procurorul specializat, atribuțiile funcționale ale ofițerilor de urmărire penală detașați nu se pot manifesta în concret. Practic, delegarea nu este doar instrumentul care le transferă competența, ci chiar premisa legitimării lor.

E.19. Așadar, este evident că, prin acest mecanism juridic, și având în vedere intenția legiuitorului exprimată în notele informative la respectivele acte legislative cât și în documentele de politici (e.g. Strategia de reformă a sectorului justiției, Concepția de reformă a procuraturii), *de jure* este inadmisibil ca procurorul PCCOCS să apară în postura de a „conduce” urmărirea penală.

¹⁰ În sensul prezentei Sesizări, se contestă inclusiv în mod separat competențele PCCOCS la conducerea urmăririi penale, prevăzute la art. art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, din motivul că autorul Sesizării are în vedere că aceste norme sunt neconstituționale chiar dacă competența materială specializată a DGUP a IGP ar fi fost prevăzută de lege.

Totodată, contestarea (doar) a textului „art.266” de la art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală, se explică din considerentul respectării condiției de aplicabilitate a normei contestate în litigiul judecat de instanța de judecată. Or, în general, criticile aduse sunt, de fapt, valabile pentru norma de la art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală *in integrum*, motiv pentru care, Curtea, în temeiul art. alin. (2) și (3) din Codul jurisdicției constituționale, poate face uz de a-și stabili ea însăși limitele de competență.

E.20. Cu alte cuvinte, normele contestate de la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea 3/2016 și art. 270² alin. (2) CPP – vizează, în esență, o ipoteză juridică imposibilă, creează o paradigmă adversă scopului legii.

E.21. De fapt, singura ipoteză în care procurorii din cadrul PCCOCS se pot exprima ca subiecți procesuali oficiali este cea în care realizează atribuția încredințată prin art. 270² alin. (1) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. a) din Legea cu privire la Procuratură - care instituie o competență de exercitare a urmăririi penale specializată după materie.

E.22. Or, în cauzele date în competența materială specială a PCCOCS, chiar legea instituie competența exclusivă a procurorului din cadrul PCCOCS de a exercita urmărirea penală (*a se vedea art. 270 alin. (1) pct. 2) lit. b) și alin. (4) din Codul de Procedură Penală*). Acest fapt exclude instituția „conducerii” urmăririi penale. *Per a contrario*, aceasta presupune în mod clar că, în cauzele penale privind infracțiuni date în competența materială specială a PCCOCS, nici un alt organ de urmărire penală decât procurorul din cadrul PCCOCS, nu deține competență să exercite urmărirea penală (tot așa, art. 266 din Codul de Procedură Penală prevede expres că organul de urmărire penală al MAI deține competență în toate CELELALTE cauze în care nu este dată prin lege în competența altor organe). Chiar și în ipoteza efectuării unor acte procesuale de către ofițerii de urmărire penală detașați la PCCOCS, oricum procurorul PCCOCS va exercita (prin delegare) urmărirea penală, dar nu o va „conduce”.

E.23. Mai mult decât atât, procurorul trebuie să poată să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce, altfel, competențele și autoritatea procurorului ar fi iluzorii. Respectiv, este evident că normele criticate nu pot fi interpretate în sensul în care s-ar admite competența procurorului din cadrul PCCOCS să conducă urmărirea penală într-o cauză penală în care același procuror nu deține competență materială de exercitare a urmăririi penale conform art. 270² alin. (1) din Codul de Procedură Penală.

E.24. Respectiv, admiterea competenței procurorului PCCOCS de a conduce urmărirea penală în cauzele penale privind infracțiuni care NU sunt date în competența specială a PCCOCS, prejudiciază sensul și scopul specializării PCCOCS și instituie un conflict permanent de competență între PCCOCS și procuraturile teritoriale de drept comun - fapt inadmisibil într-un stat de drept. Astfel, este afectată legalitatea procesului penal, motiv pentru care persoanei îi este încălcat dreptul la apărare precum și dreptul la un proces echitabil.

E.25. Această situație reprezintă, totodată, un veritabil „act de opunere la lege”. Or, conducerea urmăririi penale presupune efectuarea nemijlocit de către procurorul PCCOCS a acțiunilor procesuale proprii procurorului: înaintarea învinuirii, întocmirea rechizitoriului, sesizarea instanței de judecată, etc. Respectiv, în această ipoteză, are loc translația *proprio motu* a competențelor de la procuraturile teritoriale de drept comun, către PCCOCS.

E.26. Aprecierea subiectivă a procurorului din cadrul PCCOCS în privința menținerii cauzei spre soluționare sau a trimiterii acesteia procuraturii teritoriale, în condițiile în care soluționarea cauzei nu este de competența PCCOCS, conform art. 270² alin. (1) din Codul de Procedură Penală, lipsește de previzibilitate dispozițiile legale supuse controlului, inculpatul neputând să anticipeze,

prin interpretarea coroborată a dispozițiilor procesual penale incidente în cauză, chiar apelând la serviciile unui avocat, felul în care se va desfășura soluționarea cauzei penale în privința sa. Or, în aceste condiții, prevederile art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură afectează dreptul constituțional la legi clare și accesibile reglementat de art. 23 din Constituție, și coroborat încalcă dreptul la un proces echitabil, astfel cum acesta este reglementat la art. 20 din Constituție și la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

E.27. Este de esența statului de drept ca ordonarea puterii publice să se realizeze într-un mod coerent și previzibil, astfel că procuraturile specializate trebuie să acționeze conform și în limitele competenței lor speciale, orice prorogare de competență fiind exclusă, competența specializată reglementată în privința acestora determinând cadrul și măsura activității lor. Așa fiind, normele atributive de competență prevăzute în cuprinsul art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, trebuie să se circumscrie rolului și scopului Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

E.28. Conform art. 124 alin. (3) din Constituție, competențele Procuraturii trebuie stabilite prin lege adoptată de Parlamentul Republicii Moldova. Prin aceasta se asigură principiul statului de drept și principiul separației puterilor în stat. În speță, competența procurorului PCCOCS la conducerea urmăririi penale nu este antrenată prin lege, și nici printr-un criteriu accesibil și previzibil, ci printr-un act arbitrar al DGUP a IGP și a PCCOCS, care pot decide la libera discreție să își rețină spre examinare o cauză penală, în detrimentul organului de urmărire penală și procuraturii teritoriale de competență materială generală.

E.29. În context, o consecință a prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituție, care prevăd obligativitatea respectării, în Republica Moldova, a Constituției, a supremației sale și a legilor, este aceea că legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor de urmărire penală și procuraturilor și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni, a fiecărei etape a procesului penal. Astfel, legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate competențele pe care le are fiecare organ de urmărire penală și fiecare procuratură, care se impune a fi circumscrie locului și rolului organelor specializate.

E.30. Pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

E.31. Referitor la norma criticată de la art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, este de menționat suplimentar, pe lângă faptul că și aceasta nesocotește, într-un mod nepermis într-un stat de drept, scopul creării și specializarea PCCOCS, norma respectivă instituie o competență materială generală a PCCOCS la conducerea urmăririi penale, or, prin sintagma „organele de urmărire penală ale organelor centrale de specialitate”, se admite competența

PCCOCS de a conduce urmărirea penală chiar și în cauzele penale în care urmărirea penală este exercitată de către un ofițer de urmărire penală din cadrul unui inspectorat de poliție, care prin lege (art. 266 CPP coroborat cu art. 55, 56 CPP) are competența de a exercita urmărirea penală în privința oricărei infracțiuni care nu este dată prin lege în competența altor organe.

E.32. În acest context, se remarcă faptul că între art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală, pe de o parte, și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, pe de altă parte, există o diferență enormă, care nu se explică într-un mod clar și previzibil. Legea, însă, trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative.

E.33. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (*cauza Amann vs. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56*). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (*cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80*).

E.34. Or, prin admiterea imprevizibilității aplicării normelor de la art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, legiuitorul practic a lipsit instanța de judecată de posibilitatea de a se pronunța în mod independent și obiectiv asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, fapt ce constituie o încălcare a art.6 § 1 din Convenția Europeană.

E.35. Totodată, având în vedere că una din atribuțiile procurorului este cea de a solicita aplicarea măsurilor de constrângere în privința învinutului/înculpatului, inclusiv a măsurilor privative de libertate – normele criticate de la art. 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală și art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură, admit depunerea demersurilor respective de către un procuror care nu deține competență materială în cauza respectivă. Prin urmare, normele criticate aduc atingere articolului 25 din Constituție, interpretat prin prisma exigențelor articolului 5 § 1 din Convenție.

E.36. Filtrul instanței de judecată, la examinarea demersurilor privind aplicarea măsurilor de constrângere, nu constituie o garanție suficientă și adecvată în acest caz, având în vedere că tocmai normele criticate instituie această imprevizibilitate, care perpetuează starea de neconstituționalitate, și care lipsesc instanța de judecată de posibilitatea de a admite contestațiile depuse de partea apărării privind încălcarea competenței materiale într-o cauză care nu ține de specializarea PCCOCS. Prin urmare, este încălcat dreptul la un proces echitabil în componenta acestuia privind dreptul la apărare.

E.37. Totodată, atribuirea competenței PCCOCS de a conduce urmărirea penală în orice cauză penală, prin desconsiderarea scopului creării și specializării acesteia, afectează dreptul persoanei la prezumția nevinovăției. Or, având în vedere locul și rolul PCCOCS, cel de a fi subdiviziunea de forță, specializată, a Procuraturii Republicii Moldova, menită să lupte cu cele mai grave crime:

terorism, criminalitate organizată – persoana care este învinuită de o altă infracțiune, care nu face parte din categoria celor date în competența PCCOCS, dar în privința căreia PCCOCS conduce urmărirea penală – este catalogată/suspectată pe bună dreptate de către public ca fiind învinuită posibil de una din infracțiunile date în competența PCCOCS, infracțiuni care sunt de un pericol social mult mai grav decât celelalte infracțiuni date în competența organelor de competență generală. Prin urmare, persoana este prezumată nevinovată, însă într-un mod distorsionat, adică cu privire la o categorie de infracțiuni ce nu i se impută în realitate. Respectiv, normele criticate impun o cerință în sarcina acuzatului de a își demonstra/clarifica nevinovăția privind săvârșirea unei infracțiuni date în competența PCCOCS, ceea ce contravine art. 21 din Constituție.

E.38. În altă ordine de idei, este de remarcat că lipsa de reglementare previzibilă și conformă scopului specializării, a competențelor PCCOCS la conducerea urmăririi penale, prin faptul că generează arbitrariul din partea autorităților, m-au făcut să am dubii privind imparțialitatea și independența ofițerului de urmărire penală și a procurorului PCCOCS. Aceste dubii au fost întărite prin durata ridicol de scurtă cât a durat urmărirea penală în privința subsemnatului – 13 zile (!), prin presiunile la care am fost supus - caracteristice poziției de „autoritate supremă” a procurorilor specializați și a procedurilor acestora de lucru, prin privarea dreptului de a fi audiat în prezența unui avocat, etc. Cu alte cuvinte, impercursiunile acestei stări de neconstituționalitate create prin normele criticate, mi-au afectat în mod serios drepturile și interesele mele legitime până în punctul în care nu pot spune că am beneficiat de un PROCES de urmărire penală, ca atare, în general.

E.39. Onorată Curte, dacă răul pretins comis este descoperit prin violarea drepturilor fundamentale împământenite pe meleagurile Constituției, apărarea statului nu poate consta în susțineri precum că nu contează modalitatea de aflare a păcatelor, ci primează sancționarea acestora de către „divinitatea” juridică. O asemenea voință depășește frontierele constituționalității (în componenta dreptului la un proces penal echitabil), în mod vizibil, și afectează procesul în sine, deoarece prezumția de nevinovăție nu poate fi înfrântă prin existența unor mijloace de probe administrate în mod nelegal.

E.40. Faptul că legiuitorul nu a dus la sfârșit procesul de înființare a PCCOCS, sub aspectul detașării ofițerilor de urmărire penală în cadrul acestei subdiviziuni specializate, nu justifică acceptarea și perpetuarea acestei cutume neconstituționale prin care organului de urmărire penală al MAI - DGUP a IGP îi este atribuit un statut hibrid de organ de urmărire penală al PCCOCS, fără ca legea să prevadă acest fapt, și fără ca ofițerii respectivi să fie detașați în modul prevăzut de lege la PCCOCS.

E.41. În final, invoc jurisprudența CtEDO din cauza *Radchikov contra Federației Ruse*, în care Curtea, la pct. 50 a statuat expres: „(...)Curtea apreciază că greșelile sau erorile autorităților statului ar trebui să servească în folosul inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei greșeli comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, trebuie să fie suportat de stat, iar erorile nu trebuie remediate în detrimentul persoanei în cauză.”

F. Solicitări autorului excepției de neconstituționalitate

- 1) Declararea neconstituționalității articolului 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la Procuratură;
- 2) Declararea neconstituționalității textului „art.266” de la articolul 270² alin. (2) din Codul de Procedură Penală;
- 3) Declararea neconstituționalității articolului 14 alin. (2) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, și a pct. 16 al Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în partea în care omit reglementarea și delimitarea competențelor materiale ale subdiviziunii specializate care are calitatea de organ de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în legătură cu care este antrenată competența la conducerea urmăririi penale a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

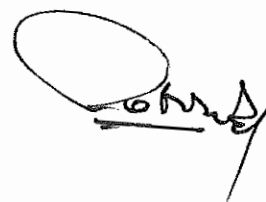
G. Lista documentelor relevante

1. Nota informativă la proiectul de lege cu privire la Procuratură (nr. 202 din 18.05.2015);
2. Sinteza amendamentelor deputaților referitor la proiectul de lege cu privire la Procuratură (nr. 202 din 18.05.2015, lectura II);
3. Sinteza suplimentară a amendamentelor deputaților referitor la proiectul de lege cu privire la Procuratură (nr. 202 din 18.05.2015, lectura II);
4. Extras din Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, adoptată prin Legea 231/2011;
5. Extras din Concepția de reformă a Procuraturii, adoptată prin Legea 122/2014;
6. Nota informativă la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 243 din 31.05.2016);
7. Sinteza amendamentelor la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 243 din 31.05.2016);
8. Extras din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova;
9. Extras din Legea cu privire la Procuratură;
10. Extras din Legea cu privire la statutul ofițerului de urmărire penală;
11. Extras din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;
12. Extras din Hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției;
13. Extras din Ordonanța de Urgență a Guvernului României, nr. 78/2016, pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
14. Decizia Curții Constituționale a României, nr. 380 din 08.06.2021;
15. Extras din Hotărârile Curții Europene pentru Drepturile Omului, în cauzele: *Radchikov contra Federației Ruse*, *Coëme și alții împotriva Belgiei* – în limba engleză după cum este disponibil pe pagina web oficială, și în cauza *Maszni împotriva României* – în limba română după cum este disponibil pe pagina web oficială.

Declar pe onoare că informațiile
prezentate Curții
sunt veridice.

06. decembrie. 2021

Silvia Potăuiche

Î N C H E I E R E

15 iunie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Instanța compusă din:

Președinte de ședință
Grefieri

Djeta Chistol
Elvira Mocrii și Elelna Gonciar

Cu participarea:

Procurorului
Reprezentantului părții vătămate/civile
Avocaților inculpatului
Inculpatului

Dumitru Tomița
Vladislav Roșca
Stanislav Copețchi și Artur Tarlapan
Silviu Potîrniche

examinând în ședința de judecată publică cererea înaintată de inculpatul Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal

A C O N S T A T A T :

În procedura Judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) Djeta Chistol se află în examinare cauza penală în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Potrivit materialelor cauzei penale, inculpatul Potîrniche Silviu Oleg este învinuit de săvârșirea furtului în următoarele circumstanțe: în perioada 03.05.2020 – 21.06.2020, Potîrniche Silviu Oleg, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se pe teritoriul mun. Chișinău, obținând acces liber la contul BC „Victoriabank” prin intermediul platformei Online banking – VB24 a BC „Victoriabank” SA, a efectuat pe ascuns 30 de extrageri ilegale de bani în sumă de 2 497 081 lei, pe care i-a transferat în contul de card deschis pe numele său – Potîrniche Silviu Oleg la BC „Victoriabank” SA, cu codul IBAN: _____, însușindu-i.

Pe parcursul perioadei 03.05.2020 – 22.06.2020, Potîrniche Silviu Oleg, cu ajutorul contului său de card cu codul IBAN: _____ din banii însușiți în sumă totală de 2 497 081 lei, a efectuat achitări în interese personale prin transferuri de bani, precum și a extras bani cash în sumă totală de 1 531 261,14 lei, iar suma de 968 738,86 lei din același cont, au fost blocați în cont de către reprezentanții BC „Victoriabank” SA.

Astfel, inculpatului Potîrniche Silviu Oleg i se incriminează săvârșirea

infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

În ședința de judecată inculpatul Potîrniche Silviu Oleg a înaintat o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate:

- a art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la procuratură;

- a textului „art. 266” de la art. 270² alin. (2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova;

- a art. 14 alin. (2) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și a pct. 16 al Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în partea în care omit reglementarea și delimitarea competențelor materiale ale subdiviziunii specializate care are calitatea de organ de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

În motivarea acesteia, inculpatul Potîrniche Silviu Oleg a invocat faptul că referitor la condițiile prevăzute de art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție – prin excepție se solicită verificarea constituționalității unor legi și hotărâri ale Guvernului;

2) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu – Potîrniche Silviu Oleg este parte în cauza nr. 1-20092881-12-1-04082020;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei – prin excepție se solicită verificarea constituționalității normelor care instituie competența PCCOCS la conducerea urmăririi penale și competența DGUP a IGP la exercitarea urmăririi penale, în speță, urmărirea penală în privința sa fiind exercitată de către DGUP a IGP și condusă de către PCCOCS. Partea apărării a solicitat instanței de judecată nulitatea absolută a tuturor actelor și acțiunilor efectuate la etapa urmăririi penale, pe motivul încălcării competenței materiale;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În ședința de judecată apărătorii inculpatului Potîrniche Silviu Oleg – avocații Copetchi Stanislav și Tarlapan Artur a susținut cererea înaintată de inculpat și au solicitat admiterea acesteia.

În ședința de judecată acuzatorul de stat – procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Tomița Dumitru și reprezentantul părții vătămate și părții civile BC „Victoriabank” SA – Roșca Vladislav au solicitat respingerea cererii înaintate de Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în prezenta cauză penală, menționând faptul că acesta nu întrunește toate condițiile stipulate în art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei penale și cererea înaintată de inculpatul Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta este întemeiată și pasibilă de a fi admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 7 alin. (3), (3¹) și (3²) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la

proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Așadar, luând în considerație prevederile legale enunțate supra, instanța de judecată constată faptul că Sesizarea inculpatului Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate: a art. 9 alin. (5) lit. b) din Legea cu privire la procuratură; a textului „art. 266” de la art. 2702 alin. (2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova; a art. 14 alin. (2) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și a pct. 16 al Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în partea în care omit reglementarea și delimitarea competențelor materiale ale subdiviziunii specializate care are calitatea de organ de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, întrunește cumulativ condițiile stipulate în art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală și în astfel de circumstanțe, o admite.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 7 alin. (3), (3¹), (3²), art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată

D I S P U N E :

Se admite cererea înaintată de inculpatul Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în cauza penală nr. 1-2006/2020 în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova Sesizarea inculpatului Potîrniche Silviu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală nr. 1-2006/2020 în învinuirea lui Potîrniche Silviu Oleg de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte de ședință

Djeta Chistol